

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:
Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:
Egész évre 12 frt — kr.
Negyedévre 3 „ — „

NAGYVÁRAD, január 3.

Jánus-arcz.

A magyar politika új esztendeje Jánus-arczsal köszöntött be. Egyik arcza a békét, másik a háborút mutatja.

Lukács Béla üdvözlő beszédében, melylyel a miniszterelnököt köszöntötte, hazafias megelégedéssel és örömmel konstatálta azt a tényt, hogy az ellenzék egy része a provizóriumra vonatkozó törvényjavaslatra nézve nem keresett újabb ellentéteket, hanem az ország nagy érdekeit följé helyezte a pártszenvedélynek s a személyes érzelmeknek; a történet nyilatkozatok után hazafias örömmel konstatálhatjuk, hogy a közgazdasági kiegyezésre vonatkozó egközelebbi teendők nézve az 1867-iki közjogi alapon álló pártok közt nincs nézelletérés, sem a törvény magyarázatában, sem a helyzet felfogásában.

És szívesen adózott elismeréssel is a nemzeti párt vezérének, ki fentartva az általa szükségesnek vélt leszámolást más alkalomra, a fenforgó kérdésben meghajolt az ország nagy érdekei előtt.

Bánffy miniszterelnök ugyan válaszában nem terjeszkedett ki Lukács beszédének e részére, de úgy látszik helyeselte azt, mert a beszédet igazán remek, szépnek jellemezte.

Ezt a fuzionális hangulatot még jobban megvilágítja a Tisza-klikknek organuma az «Országos Hírlap». Ez a lap ugyanis azt az érdekes hirt ujságolja, hogy Örley Kálmánnak, a szabadelvű-

párt elnökéhez Podmaniczky Frigyeshez intézett beszédében eredetileg volt egy passus a fuzió ellen. És ezt a részt maga a fuziónak eddigi legnagyobb ellensége: Tisza Kálmán törülte a szónok beszédéből.

Mikor pedig néhány nap előtt Bánffynak egyik baklövése megakadályozta a kompromisszum létrejöttét, Tisza István gróf, a fuziónak másik nagy ellensége arra a felkiáltásra fakadt, hogy: most már jöjjön Apponyi!

Mint jellemző tényt feljegyezzük azt is, ami először az idén történt meg, hogy a képviselőház elnökét köszöntő szabadelvű párti képviselők között Apponyi és Horánszky is megjelentek Szilágyi üdvözlésére. Igaz, hogy Szilágyi az egész háznak az elnöke, de eddig csak a kormánypárt szokta külön felköszönteni.

Ez az egyik arcz tehát fuziót s ezzel békét, jobb jövőt ígér.

A másik azonban háborút, szenvedélyes, elkeseredett harcot jósol.

Bánffy miniszterelnök újévi beszédében erősen megtámadta a függetlenségi pártot, mely obstructiója által törvényen kívüli helyzetbe juttatta az országot. Erős kifejezéseket használt e támadásnál, de még sokkal erősebbé tette ezeket avval a mondásával, hogy nincs elég erős szó és kifejezés a függetlenségi párt eljárásának elítélésére.

Tisza Kálmán pedig — az «Országos Hírlap» referádája szerint — egyenesen hazafiatlanságnak bélyegezte a függetlenségi párt obstructióját.

E mellett a kormány lapjai nagyon harcias hangulatban vannak s ismét kiállításba helyezik a szájkosarat s az erősebb házszabályokat.

Ennek a természetes következménye az, hogy még nagyobb szenvedélyességre lobbantja a függetlenségi pártot. Pedig anélkül is elég harcias volt a párt újévi hangulata. A képviselőház mai gyűlésén már ki is tört ez a szenvedélyesség, az elnök nem győzte rendreutasítani a közbeszólo képviselőket, kik egyenesen hazugsággal vádolták a miniszterelnököt.

Ez a másik kép tehát háborúval fenyeget, de még mindig van mód a háboru kitörésének megakadályozására.

A kormány helyesen tette, hogy nem bocsátotta ki a rendeletet; inkább legyünk néhány napig törvény nélkül, mintsem pátensekkel rést üssenek a magyar alkotmányon. E mellett ha kibocsátja a kormány a rendeletet, akkor menthetetlenül kitör ellene a háboru.

Igy pedig az obstructió is gondolkodóba esik. A közvélemény behatása alatt belátja ez a párt, hogy túl lőtt a célon. A képviselőház mai ülésén Barabás Béla határozati javaslata már építi a visszavonulásra az arany hidat. Ez a visszavonulás a miniszterelnöktől is kíván egy kis önmegtágadást, de — tekintettel a fontos országos érdekekre — talán megfogja azt hozni.

Jánus arcza után bár nem lehet teljesen eligazodni, remeljük mégis, hogy rövid időn bezárhatjuk Jánus templomát.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Az első és utolsó.*)

Irtá: Andor József.

A vén korhelyeknek rossz napjuk volt. Ilyenkor, ősz közepe táján, mikor már csak itt-ott akad levél a fákon, ellenben a sűrű ködön keresztül aprószemű eső szitál, ilyenkor a vén korhelyek összehuzódva mogorván ülnek legénytanyájukon, térdükben szurást éreznek és agyvelejük mintha pókhálóval volna körületekergetve. Ilyenkor lelkük visszakalandozik a múltba és nyugodni kíván és ilyenkor az ő rekedtes, dünynyögő hangjukon szívesen mondanak el romantikus szerelmi történeteket, ártatlan epizódokat, a miket a többi elérzékenyülve hallgat, mivelhogy a kellemetlen időváltozás különben is bántja a podagrás derekukat. Az öreg tamás, akinek magas, szikár termetét már meghajlította az idő és hajaszálait kihuzgálták vagy megőszítették a viharos napok, hátradőlve kényelmes karosszékében, mely olykor alkalmasnak látszott arra a maga régi, tisztos formájával, hogy fáradt lelkében felköltse a soha valóra nem válható nagyapai illuziókat, kicsit blazirt, kicsit szomorú hangon mondta el az alább következő történetet, ellátva bevezetéssel és felosztva részekre is, mint az egy pedáns agglégénytől várható.

* Mutatvány szerzőnek irodalmi rovatunkban ismertetett munkájából. Szerk.

Bevezetés.

— Lerajzolom nektek első és utolsó szerelmem képét. Előre bocsátom, hogy a kettő csodálatosan hasonlít egymáshoz, a mint általában a kezdet hasonlít a véghez. Semmiből lesz valami — ez a kezdet; valamiből lesz semmi, — ez a vég.

Az első.

Néha hihetetlennek tetszik, hogy én is voltam fiatal. Mikor látom a ti vén, kiszolgált arczotokat és mikor figyelem rajtatok, mint szaporodik a ráncz és mint ritkul a haj, egyszerűen félek visszatekinteni és irtózom minden összehasonlítástól. A tény jobban megrémít a sejtelemnél, ridegebb és könyörtelenül dobja elénk a késő tanulságot. De ma már nem várok semmit a jövőtől és talán igen rövid idő kérdése, hogy a Tamásnak nevezett valami semmivé váljék.

Látom szemetekből, hogy nem prédikációt vártok tőlem. Jó. Sőt azt is látom, hogy ezen az esős és ködös napon aludni vagy meghalni vágytok. Az enyészetnek ez az évszaka, ez a lassu, szakadatlan hervadás nekünk szól, a mienk egészen és ha majd a sáros földön először terül el a tiszta, fehér hólepel, mi nem várhatjuk a tavaszt, mely új életet hoz és új rügyet fakaszt. Mi csak visszagondolhatunk a régre, egy igen régi, verőfényes tavaszra. Akkor virágozott az almafa, illatos himpórral volt telítve kertünk levegője, akkor hanczuroztunk a homok-

buczkákon és nagyravágyó fiatal szívünket akkor még eltöltötte a virágzás, az élet tiszta mámore. Akkor találkoztunk először a nővel, ez a titokzatos, vonzó, édes fogalom akkor töltött el először mérhetetlen, rajongó vágygyl s az elsőnek a szüzi képe akkor vésődött örökre s elmosódhatatlanul a szívünkbe, — az enyémbe is, a tietekbe is.

Ah, nagyon jól tudom, hogy e pillanatban tikkadt fántáziátok valahogyan felbuzdul és látjátok azt, a mit én. Emlékezzetek csak, nézzétek csak. Szőke, vagy barna arcz, — ez a különbség, a többi merő hasonlatosság. Az enyém szőke volt. Tizenhét éves, — én tizenhárom. Hirtelen nőtt, vékony ficzkó voltam s jól emlékszem, hogy magassága egy cseppet sem haladta felül az enyémet. Egyébként pedig szerelmem története semmiben sem különbözött egyéb ilyen szerelmek történetétől. Édes álmok, boldog szenvedés, meghatott rajongás, bohó remények és nehéz csüggedés bűvös, fájdalmas keveréke. Együtt követtem léptem hűségese kutyájával, mellette beverészttem esténkint a zöld gyepen és mig kék szeme ábrándosan nézett fel a csillagokkal telehintett égboltozatra, az enyém szép, szelid arczán pihent meg.

Néha most is úgy rémlik, hogy látom. Néha, — tudjátok ti micsoda napok, vagy micsoda éjszakák után, — most is felteszem a hiába való kérdéseket, a mik így kezdődnek: mi történt volna, ha . . . És így végződnek: ostobaság. Hisz az egész egy volt a lehetetlenséggel és nem jutott eszembe semmi a reális

A katolicizmus erősödése Kolozsvárt.

Aki ismeri az erdélyi, különösen pedig a kolozsvári viszonyokat, az teljes mértékben tudja mérlegelni azon valóban missziószerű működését a kolozsvári r. kath. plebániának, mely minden dicsőre és utánzásra méltó működésnek legfényesebb bizonyítéka azon elvitázhatatlan tény, hogy Kolozsvárt, az erd. ev. ref. és unitárius püspök székhelyén, az Erdélyben századok óta hegemoniát gyakorló ref. felekezetek ősrégi fészkeiben a múlt 1897. évben összesen 28 egyén tért át a kath. vallásra, míg a kath. vallásról, dacára az újabb egyházpolitikai törvényekben oly korlátlanul nyújtott szabadságnak, egyetlen egy kath. hívő sem hagyta el vallását, míg prot. felekezetekből oly sokan akadtak, kik szakítva a gyermekkor emlékeivel, szakítva a családi tradíciókkal, elhagyták régi vallásukat. Kolozsvárt is bebizonyosodott az, amit különben első sorban a protestans lelkészek tapasztalnak és hirdetnek, hogy t. i. az egyházpolitikai törvények, melyeknek támogatására pedig oly nagy előzékenységgel épen a prot. felekezetek superintendensei siettek a busásnak vélt állami kárpótlás reményében, első sorban a legnagyobb mértékben a prot. felekezeteknek ártott. Különben Erdély többi részében is lassan, de biztosan gyarapodik az Ur szőlője.

Apponyi második beszéde,

Bécsi körökben Apponyi második beszédéről s annak következményeiről a következő hírek vannak elterjedve:

Polonyi Géza által provokálva, szerdán december 29-én másodikban szól Apponyi Albert gróf a provizóriumos törvényjavaslatához. Másnap a Pester Lloyd-ban ciklik jelent meg, a melynek az volt a lényege, hogy Apponyi gróf eme második felszólalása nem mindenben és nem teljesen azonos értelmű az első beszédének megfelelő részével. E ciklik fölfogásában osztoztak a legmagasabb helyen is, ahol nagy figyelemmel kísérték a képviselőház legutóbbi vitáit. Ez a körülmény sok mindent megmagyaráz. Megmagyarázza nevezetesen azt a helyeslést, melylyel Bánffy báró minisz-

terelnöknek Apponyi gr. második felszólalására tett óvatos nyilatkozata a legmagasabb helyen találkozott s még inkább Bánffy bárónak állhatatos vonakodását minden újabb deklarációtól a Háznak újév előtti utolsó ülésén, ámbár a függetlenségi párt leszerelését helyezték is kilátásba az újabb kijelentés fejében optimista barátai és furfangos ellenfelei.

Az autonómiai 27-es bizottság ülése.

Az autonómiai kongresszus tudvalevőleg 27 tagu bizottságot választott a kongresszus tárgyainak előkészítésére. Gróf Szapáry Gyula elnök, a bizottságot január hó 11-ére, délelőtti 10 órára hitta össze a főrendiház bizottsági termébe.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Rudapest, január 3.

Miért is mulnak el a boldogórák? Milyen jó, milyen meleg volt a hangulat, az új esztendei gratulációk idejében. Csupa kormánypárti képviselő tolongott Bánffy körül és Bihar-megye mézes ajku szónoka zengte tejjel mézrel folyó beszédjét. Eljen! hangzott mindenfelől és egy pár, a jövő inkompatibilisei közül még toldotta is a dikcióból áradó fényt és ragyogást.

Bánffy át érezte, hogy mindez neki szól, azt is át értette, hogy nem mindenki szól így neki és e gondolatra epévé vált benne az Örley által belé diktált tej és méz.

Ki is öntötte ezt az epét a gonosz függetlenségiekre alaposan, de azok váltig tesséklik vissza neki.

Ma kívántak a képviselők a Ház plenumában b. u. é.-t egymásnak s az első összecsapás sivár képét mutatja az agyon gratulált új évnek.

Szilágyi, majd Berzeviczy elnökölt a Házban.

A kvóta.

Először Szilágyi Dezső felolvassa a király döntését a kvóta ügyben.

Polonyi Géza indítványozza, hogy napirendre tűzzék a királyi döntést.

Bánffy: Feltétlenül elveti a Polonyi indítványát. A többség Bánffy mellett szavazott.

Napirend.

Visontai Soma áll fel és napirend előtt szemére veti a miniszterelnöknek, hogy midőn övéi között érezte magát, midőn a függetlenségi párt nem volt jelen, akkor meggyanusította ezt a pártot s egész új évi beszédje tulajdonképen a függetlenségi becsérlése volt.

Kubik Béla közbekiált: Hazudott.

Bánffy felel Visontainak. Felpanaszolja, hogy mennyi mindenféle jelzőkkel dekorálták már őt a függetlenségi itt a Házban. Ne essék nekik sem zokon a keményebb szó. Őt hazaárulónak is nevezték.

A helyzet.

Bánffy miniszterelnök beszéde további folyamán felsorolja a helyzetet, melybe a függetlenségi ellent állása folytán jutott a kormány. Eljött az újév, a régi törvény állapotot ideiglenes, törvényileg [nem szabályozott] váltotta fel. *Ő joggal kormányozhatna rendeleti uton is e helyzetben, de nem teszi.* A miniszter tanács határozata utján megegyezésre jutott az osztrák kormánnyal, hogy törvényes rendezésig *fenntartják a status quót.* Megegyeztek a bank kérdésben is Tudja, érzi a nagy felelősséget vállain és felmentését kéri. Az új javaslat törvényerőre való emelkedése esetén *viisszaható erővel* birjon. Erről módosítást fog majd benyújtani.

Rövid, heves vita után át térnek a napirendre

a provizórium

tovább tárgyalására.

Szluha István tartott vehemes filippikát a javaslat ellen, kit Berzeviczy elnök többször rendreutasít.

Barabás Béla: Beszédje végén *határozati javaslatot* nyújt be, mely szerint *„ha az Apponyi beszédében a külön vámtérületre vonatkozólag elmondottakat elfogadják, ők még most is leteszik a harcot.”* (Éljenzés.)

Berzeviczy csak most hallotta, hogy Kubik *„hazudott”* közbekiáltást használt, miért is rendreutasítja.

Rakovszky beszélt még, ki élesen összekocczant Gajáryval.

világ törvényeiből és nem bántott a férfi rút özése sem, csak gyerekszívmel volt megleve, beharmatozva édes, naiv szerelemmel; vágyam, érzésem tiszta, átlátszó volt, mint a kristály és az ő jósága, a Mariska jósága egy időre, oly hosszúnak tetszett akkor s oly rövidnek ma, — elfeledtette velem, hogy boldog fájdalom vagy ártatlan gyönyörűségem bohó küzködés a természet erejével.

Aztán, — mert nemde mindennek vége van, — jött az a bizalmas felhő. Mariska rózsaszínűnek, ragyogónak látta, én sötétnek, viharosnak. Neki boldogságot, áldást rejtett méhében, nekem pusztító zivatart. Megérkezett a férfi, az az egyenes, egyszerű, nemes férfi, a kihez mi sohasem voltunk és sohasem leszünk hasonlóak, a ki nőt keres és feleséget kap, küzdőtársat, szerető társat, házatájának védőangyalát. Megjött és elvitte mellőlem gyermekkorom napját, kisajtolta szememből az első könyvet, mely elhagyatott kétségbeesésben férfivá avatott. Emlékszem. Kertünk alatt egy kis patak folyt el, a partján fűzfák, vízbenyuló, hajlékony ágakkal és gypágyak, a melyek egyikén nyult el zokogva és vergődve a kis leány, a kit akkortájt még Tóminak hívtak.

Es odajött hozzá a nagy leány, a szerelmes, boldog menyasszony és meleg kezével törülgette le a forró könyveszepeket és beczozgető szavakkal csillapította a mérhetetlen fájdalmat és leült melléje és a két keze közé fogva azt az elváltozott gyerekarcot, mondta az ő szelid hangján:

— Ne sirjon, Tómi, hisz én azért magát is szeretem!

— Nem, nem, menjen, — zokogtam én, — sohasem szeretett. . .

— Mindig szerettem és most is, Tómi mintha csak testvérőcsém volna.

Az utolsó.

Előbb el kell mondanom, hogy e kettő állandóan összezavarodik agyamban. Tulajdonképen talán egy is volt a kettő: ott egy kis gyerek, itt egy vén gyerek; a leány ugyanaz. Az első és utolsó közt sok volt. Ti ép úgy tudjátok, mint én, egyként csaltuk mindnyájan a világot és önmagunkat és szenvedélyünknek egyforma gyáva rabszolgái valánk. Testünkben érezzük a lázas éjek orgiáinak nyomát; az esős időben ugy-e nehéz a járás, gerinczetekben lázas égés üt tanyát és mintha szemetek örökkön káprázatos lángba meredne. Menjünk vissza egy kicsit. Az első után eltévelyedtünk a rendes emberek utjáról, vonzott a liderczfény, mint a kincskeresőt és a moesár göze kábitott. Oh, az a hosszú sorozat, mely az első és utolsó közt volt, valójában szintén csak egy képbe olvad össze. A bűnös szerelem bűnhődést hozó képe ez és már nincs egyéb hátra, mint bárgyu módon hajtani nyakunkat a kényeszerű iga alá. De előbb, a tökéletes, tétlen, lomha fásultság előtt megérkezik az utolsó, megérkezik oly kérélehetetlen és végzetes kényszerűséggel, a hogyan csak a természet képes

beleróni a maga törvényeit az emberi szivbe. Nem tudjátok, mikor? Ide hallgassatok.

Ti is eljutottatok már oda, hogy irtóztok kényelmes legénytanjátoktól. Este nehezen válnunk meg egymástól, darabig czéltalanul csavargunk a csendes, kihalt utcákon, házunk kapuja előtt hosszasan állunk és remeg a kezünk, mikor megnyomja szobánk kilincsét. Oh bizony, ott benn a magány, a sötétség, az unalom vár; lelkünk nem foglalkozik a színes kaleidoszkóppal, a mit életnek neveznek, hanem ráborul a szürke köd, a mi az elhagyatott megsemmisülés jele. Ágyunk kemény, szobánk üres, szivünk verése bágyadt. A limonádénak csufolt tűzhely melege csábít és ha valahonnan, idegenből intetet felénk, rohanunk utána, mint az éhes kol-dus a kegyelemkenyér után.

Igy történt velem is. A vendéglők és kávéházak dohányfüstös levegőjétől elgyengülve és irtóztva mindentől, a mi ezekre emlékeztetett, mohó vágygyal ragadtam meg az első meghívást, mely egy cseppet kínált számomra a családi élet mézéből. Mindenki jó volt hozzám, habár jóságukból kiéreztem a szánakozó részvétet; vigasztaltak, mikor jökevdem volt és hallgattak, mikor szomorúan, csüggedtem ültem közöttük. A leány, a kivel itt találkoztam, a bájos, üde, fiatal leány, a család tündére, a szőkehajú, rózsásarcú és ragyogószemű ifjuság eleven, megvalósult képe, rám is kiárasztotta jóságos szíve varázsát s egy napon éreztem, hogy elűzhetetlen, kába reménység, örült, esztelen vágy üt tanyát lelkemben. Mi volt? Ho-

Biharvármegye közgyűlése.

Nagyvárad, január 3.

A vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt ülésezett a megyeház kistermében Beöthy László dr. főispán elnöklete alatt.

Az ülésen jelen voltak: Szunyogh Péter alispán, Papp János m. főjegyző, Wallner Ödön dr. tb. t. főügyész, Hraniczky Károly árvászéki elnök, Popovics György dr. t. főorvos, Papp Miklós pénzügyigazgató, Perjéssy Mihály kir. főügyész, Gyurkovics Kornél kir. főmérnök, id. Gálbory Sámuel, Tisza Kálmán gróf, Balásházy Bertalan, Ertsey Géza, Hegyesy Márton, id. Markovics Károly, Radnai Farkas, Szabó József és Szász Ágoston; alispáni előadokként: Keszthelyi Zoltán, Baranyi András és Cziffra Kálmán dr. aljegyzők.

Az ülés megkezdése előtt tudomásul vették, hogy a törvényhatósági bizottság az 1898—99. évekre a közigazgatási bizottság tagjaivá Balásházy Bertalant, Hegyesy Márton, id. Markovics Károlyt, Radnai Farkast és Szász Ágostont választotta meg.

Az albizottságokat következőképp alakították meg:

a fegyelmi választmány rendes tagjaivá Szabó József, Örley Kálmán, Gyurkovics Kornél és Sipos Orbán, póttagjaivá Szász Ágoston és Papp Miklós választattak meg;

a gyámügyi felelősségi küldöttség tagjaivá Szabó Józsefet és Szász Ágostont, póttagjaivá Hegyesy Mártont választották; a főispán pedig rendes tagokká Radnai Farkast és Balásházy Bertalant, póttaggá Torma Lajost nevezte ki.

a börtön vizsgáló küldöttség tagjaivá Sipos Orbánt, Gyurkovics Kornélt, Ertsey Gézát és Balásházy Bertalant nevezte ki a főispán;

az erdőrendészeti bizottság tagjaivá titkos szavazás útján id. Gálbory Sámuel (elnök), id. Markovics Károlyt (alelnök) és Hegyesy Mártont választották meg;

az erdei kihágási II-od fokú bíróság rendes tagjaivá id. Gálbory Sámuel, Balásházy Bertalan, Szabó József, Szász Ágoston, póttagjaivá Radnai Farkas, Hegyesy Márton, Torma Lajos és ifj. Tisza Kálmán gróf választattak meg;

a törvényhatósági pót- és utadó ellen be-

gyan jött és honnan? A leány tizenhét éves, én félig kopasz és egészen ősz. A leány mindenben hasonló az »elsőhöz« én az akkori gyermekhez csak tehetetlenségem, öntudatlan vágyaimban. És ez a szerelem, mely hozzá fűzött az »utolsóhoz« ép úgy meggyötört, mint az első, de ez a fájdalom nem töltött el többé édes gyönyörűséggel, álmatlan éjszakáimon nem futott át ereimen a boldog remegés. A poézis eltűnt belőle, hogy helyét adjon a keserű, gnyolódó vádnak. És mégis keresvesen kerestem a helyet, a hol élt, titkos szenvedéssel szivtam vele egy levegőt és a haldokló vagy vízbefuló ember eleven ösztönével ragaszkodtam a fel-villanó gondolatba, hogy hátha nem jön senki és ha senki nem jön, egykor talán... Hisz tudjátok ti, hogy az ember botor önzése csak a sirban szünetel.

De jött. Megérkezett az a férfi, az az egyszerű, egyenes, nemes férfi, a kihez mi sohasem leszünk hasonlók, a ki megtalálja a szót és ismeri a cselekvést és erejének tudatában bizosan teszi meg egyik lépést a másik után előre. Van célja s ez a cél ott tündöklék szemében, ha ránéz s ott cseng a szavában, ha hozzá beszél. S a leány ezt érti, a leányt ez vonzza s én hamarabb éreztem, mint ő a boldogságot, hogy immár mindennek mindörökre vége. A remény megszűnt s vele az élet vágya. Az első úgy, mint az utolsó felszál az elérhetetlen magasságba, míg az én erőltetnem lehangyalt, mint a szélütött emberé. Képtelenné váltam arra is, hogy lássam; a meleg ragyogás

adott felszólamásokat elintéző küldöttség tagjaivá Szász Ágoston, Örley Kálmán, id. Gálbory Sámuel és Papp Miklós választattak; és a börtönfelügyelő bizottság tagjaivá Szász Ágostont választották meg.

Az alispán jelentése.

December hónap közegészségi állapota sokalta kedvezőbb volt az előző hónapnál. A hivatalos orvosok ugyanis 3236 beteget gyógykezelték, tehát 605 beteggel kevesebbet, mint novemberben. A járványok közül a roncsoló toroklob, hökhurut, a kanyaró és a vörheny fordultak elő eléggé kedvező lefolyással. — Orvosrendőri boncsolás 10, törvényszéki boncsolás 9 esetben végeztetett.

A kir. ügyész jelentése.

A nagyvárad kir. ügyészség fogházában december hónapban 370 férfi és 67 nő-fogoly volt tartóztatva. Hó végén a fogházban maradt 228 férfi és 38 nő. A rabkórházban 16 beteget ápoltak, halálozás nem fordult elő. A hó végén ápolás alatt volt 5 beteg rab. A munkakeresmény 137 frt 57 és fél krajczárt tett ki.

A pénzügyigazgató jelentése.

November hónapban befolyt:

egyenes adóba	376949 frt 56 kr.
hadmentességi díj	10343 frt 45 ¹ / ₂ kr.
jogilleték és díjak	46510 frt 85 kr.
fogyasztási és italadó	212106 frt 55 kr.
bélyegjüvedék	28842 frt 63 ¹ / ₂ kr.
dohányjüvedék	87762 frt 26 ¹ / ₂ kr.

December hónap folyamán ideiglenes házádómentesség 83, fizetési halasztás 4 esetben engedélyeztetett.

Az apróbb folyó ügyek s a miniszteri leiratok tudomásul vétele után az ülés délben feloszlott.

Ujévi tisztelgések Nagyváradon.

Az évforduló alkalmából a szokásos ujévi üdvözlések Nagyvárad majd minden hivatalában szombat, január hó 1-én mentek végbe.

A legtöbbje ezeknek az üdvözléseknek nem a sablonos jókívánatok, hanem őszinte szívből fakadt üdvözlések voltak.

arcán a pokol tüzeivel égetett s a boldog remegés hangjában lélekharangom szomorú akkordja volt. El kellett hagynom nyugalmas fészkeket; a családi tűzhely meglöpött meleget nem pótolhatta többé az elveszett, eldobott igazit. És hogy utoljára álltam vele szemközt, csodálatos erővel ébredt fel bennem az »elsőnek« emléke és csendes, élevesztett hangon mondtam: — Elmegyek, Olga, visszahúzódok. Engem már nem szeret senki.

Ő úgy nézett rám, mint az első és úgy is felelt egyszerűen és természetesen:

— Oh, én szeretem, úgy szeretem, mintha a testvérbátyám volna!

Befejezés.

Az első künn szünetel, hát a befejezés is rövid lesz. Az első és utolsó közt sok év telt el, sok viharral, sok szerelemmel. De a ti könnyűvérű asszonyaitok és a kaczer leányok emléke úgy elszállt, mint parfümjük illata a szabad levegőben. Nem is maradt utánuk más, mint ez a kegyetlen szurás vén csontunkban. Hanem az első és utolsó a szívünkbe irta nevét az első és utolsó élni fog és ragyogni, mint a csillag. Közbe mindent elértem, a mire vágytam, de épen emberi voltomról tesz bizonyosságot, hogy vén bolond létemre az elérhetetlen után sopánkodom.

A megyénél.

A vármegyei tisztviselők első sorban Szunyogh Péter alispánnál tisztelgtek.

Hraniczky Károly árvászéki elnök kerekded beszédben tolmácsolta a tisztikar ragaszkodását, jókívánatait.

Szunyogh Péter szívélyesen viszonzta munkatársainak üdvözlését; kéri támogatásukat jövőre is.

A főispánhoz Szunyogh Péter vezette a megyei tisztikart s szép beszédben üdvözölte.

Beöthy László főispán hosszasan válaszolt a tisztelőknek. Vázolta a tisztikar helyzetét s szívből viszonzta a jókívánatokat.

A városnál.

A város tisztikara délelőtt a közgyűlési terembe gyűlt össze, a hol a belépő polgármestert éljenekkel fogadták. Rácz Mihály főjegyző intézett rövid, igen szép beszédet dr. Buljovszky József polgármesterhez.

Dr. Buljovszky válaszában biztosította a tisztikart legjobb akaratáról s mindnyájuknak és családjuknak boldog újévet kívánt.

A városi tisztikar ezután a főispánt kereste fel. A megyeház kistermében felkörbeáltak s ott várták be a főispán érkezését.

Dr. Buljovszky József a már létesített, nagy tervben levő nagyobb műveket sorolta fel üdvözlő beszédében s köszönte a főispánnak, hogy hathatós befolyásával a kormányköröknél segélyére van a városnak.

Beöthy László főispán a beszédre a következőket válaszolta:

Tekintetes polgármester ur!

Tekintetes tisztviselői kar!

Nagyon köszönöm jókívánataikat, melyek, hogy őszinték, meg vagyok róla győződve s azért jól esnek. De jól esnek azért is, mert mindinkább szorosabbra látom fonódni azt a jó viszonyt, mely köztünk eddig is volt s mostani jókívánatokat, mely a kölcsönös vonzalom kifejezése, hasonlóval viszonzom.

Az önök helyzete uraim nem oly könnyű. Ama nagy alkotások körül, melyek a megvalósításra várnak, önöké a főszerep, önöknek kell azokat előkészíteni, megérlelni, hogy a közgyűlés mint kész tárggyal foglalkozzék azokkal, hogy ennek a feladatnak eddig szakszerűen felelték meg, bizonyítják a szónokuk által fölemelt alkotások. Bizom a tisztikarban, hogy ebben a szellemben fogja tovább is a város ügyeit vezetni s így a legszebb reményeket fűzöm a város haladásához. Adjon az új munkájukra sikert. Boldog új évet kívánok mindnyájuknak.

*

A városi tisztviselők a főispántól Sal Ferencz nyug. polgármester lakására vonultak, hogy kifejezzék változhatlan szeretetüket. Dr. Buljovszky József tolmácsolta a tisztelők érzelmeit s ecsetelte azokat az érdemeiket, a melyek hála kötelezik a tisztikart Sal Ferencz személye iránt.

Sal Ferencz meghatottan köszönte meg az üdvözlést s továbbra is kérte jóindulatát a tisztikarnak.

A törvényszéknél.

A törvényszék és a két járásbírószék szintén kifejezte jókívánatait Gyálóka János törvényszéki elnöknek. A törvényszék és a járásbírószék nevében Jelenics István táblabíró beszélt, akinek beszédére Gyálóka hosszasan válaszolt.

Nagyhatású beszédének kiemelkedő mozzanata volt, amidőn kijelentette, hogy a közel jövőben megvált állásától is már be is nyújtotta lemondását.

*

A bírói kar aztán Ritoók Zsigmond kir. táblai elnöknel tisztelgett hová Gyálóka János vezette a bírói kari és ugyancsak ő üdvözölte az elnököt szívélyes szavakkal, akinek a beszédére az elnök válaszolt. Ritoók megemlékezett beszédében a bíró magas tisztségéről.

*

A kir. ítélő tábla bírái is tisztelegtek Ritók Zsigmondnál a kiknek a nevében Medvig Mihály táblai tanács elnök beszélt, a kinek beszédére az elnök hosszasan fetelt.

A pénzügyigazgató üdvözlése.

A pénzügyigazgatóság tisztviselői kara szintén tisztelegte az elnöküknél Papp Miklósnál a kit Fauszt Elek üdvözölt.

A postaigazgatónál.

A helybeli postahivatalok és igazgatóság tisztikara d. e. 10 órakor tisztelegte Rutter Emil posta és távirda tanácsos vezetése alatt Schöpflin Ágost postaigazgatónál.

A tisztelgőket vezető tanácsos a személyzet iránt mindenkor tanúsított jóindulatot és jóakaratot megköszöntve, kérte, hogy az atyai gondoskodásban tovább is részesítse a személyzetet. Maga és a tisztelgők részéről biztosítja az igazgatót, hogy működésében teljes erejükből támogatják és megemlíti, hogy ha néha nem megy úgy, a hogy maguk is szeretnék, legyen tekintettel arra, hogy a személyzet számereje az egyre fokozódó teendővel nem áll számarányban. — Az újév alkalmával a személyzet jókívánatait tolmácsolva, erőt és kitartást kér, s kívánja, hogy az Uristen sokáig éltesse a haza, intézet és családja javára. Schöpflin igazgató következőleg válaszolt:

Tisztelt Uraim!

Az évek jönnek, az évek mennek; minél több év áll mögöttünk, annál kevesebb van előttünk. Fiatal embernél minden év minden egy kisorsolatlan igérvény, mely főnyereménnyel kecsegtet; idős embernél egy váltó, melyet prolongálni kell. Én eme második kategóriába tartozom, s az élet eddig mindig kegyes volt hozzám, s a váltómat prolongálta. Ezen prolongálásakor mindig az volt szerencsém, hogy önök tisztelt Uraim az újév alkalmából ide összejöttök, s jókívánataikat tolmácsolták. Szívem mélyéből köszönöm ezen ragaszkodást, s magam részéről biztosítom az Urakat hasonló érzelmeim felől, s a jövő évre egyenként és összesen mindnyájuknak a legjobbakat kívánom.

Előfizetési felhívás.

Negyedik évfolyamába lépett a »Tiszantul«. A nagy közönség megismerte, megszerette és felkarolta a lapot. Nincs szükség azért hosszas programra.

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk helyeselni és támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tőke tulajdonosai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szocial-demokrácia jogtalan követeléseivel — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk.

Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyét nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kímélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld és a vidék eseményeiről idejében, híven,

lelkismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányu szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi.

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

Lapunk előfizetési ára újévtől kezdve 2 frral magasabb lesz ugyan, de még mindig olcsóbb bármelyiknél.

* Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frr 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. Negyed évre 3 forint.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó első felében:
1898. jan. 9. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Szombati István: »Arany Toldija« d. e. 11—12-ig.
1898. jan. 16. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Edelmann Menyhért: »Az alkoholizmus orvosi, közegészségügyi és nemzet gazdasági jelentőségéről« d. e. 11—12-ig.

Január 8. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
> 8. Réti Népkör bálja a Zöldfában.
> 8. Gyermekek bálja a Fekete Sasban.
> 9. A díjok-egyetem évről közgyűlése a megyei árvászek tanácstermében d. u. 2 órakor.
> 13. Városi közgyűlés.
> 16. Az ipartestület táncestélye a Sasban.
> 18. Harmadik jogász estély a Zöldfában.
> 22. Tiszti estély.
> 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.
Február 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
> 6. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában.
> 19. Tiszti estély.

Felkérjük t. előfizetőinket, kiknek előfizetése az év végén lejárt annak mielőbbi megújítására, hogy a szétküldésben fennakadás ne történjék.

* Szentatyánk gyemántmiséje. A pápa, primíciájának 60-ik évfordulója alkalmából megengedte, hogy a katolikus társaságok kiküldöttei, valamint a római egyházkerület képviselői, összesen 3000 ember, a Szent Péter templom Loggia termében tartandó misén jelen legyenek. A pápát, aki fél kilenczkor jelent meg és áldást osztott, az egybegyűlt közönség élénk ovációkban részesítette. Mise után a pápa fogadta a küldöttségeket a trón teremben. Ez alkalommal viselte először mellén azt a keresztet, melyet az amerikai püspökök küldtek a jubileum alkalmából. A kereszt hat hüvelyk hosszú, szín aranyból van készítve és remekül csiszolt 90 drb brilláns ékesíti. A pápa kitűnő egészségnek örvend és pompás szinben van.

* Az új pécsi püspök felszentelése. Ünepség volt tegnap délelőt a budavári primási palota házi kápolnájában. Vaszary Kolos hercegprimás ugyanis tegnap szentelte fel fényes segédlettel az új pécsi püspököt, Hetey Samut. Az ünnepi szertartásban a hercegprimásnak Császká György kalocsai érsek, Boltizár József felszentelt püspök, esztergomi érseki helytartó, Walter Gyula kanonok, Kohl Medárd dr, Széchenyi Miklós gróf, Klinda Theofil, Gudenus Arthur báró, An-

dor György és Eilner Elemér segédkeztek. Mise előtt a kalocsai érsek kérte a hercegprimást, hogy Heteyt püspöki méltóságra emelje, mire a primás azt kérdezte:

— Van-e apostoli meghagyástok?

Császká érsek azt feleli:

— Igen.

A hercegprimás felszólítására ekkor Klinda Theofil titkár felolvasta a Heteyt püspökké avató pápai brévéjét. Ezután folyt le a tulajdonképpeni felszentelő szertartás, melynek végén az új püspök köszönetet mondva a hercegprimásnak a kegyelemét, amelyben részesítette, azt kívánja, hogy az Isten számos évig éltesse. Ezzel a felszentelés véget ért. Délben Vaszary Kolos az új püspök tiszteletére a primási palotában huszonnégy-terítékű diszbedet adott, amelyen többek közt Császká György kalocsai érsek, az udvari és az asszisztáló papság is résztvett.

* Udvari ebéd a bibornoknál. Bibornok-püspökünk az ünnepek óta e hó 2-án másod ízben szűkebb körű vendégséget tartott, melyen részt vettek: Latscher Győző tábornok, Medvig Mihály táblai tanács-elnök, Winterhalter Antal pápai praelatus, Virányi Géza honvédczredes, dr. Faykiss Károly honvéd törzsorvos, Des Echerolles Kruspér Károly, Radnai Farkas prépost-kanonok, Dús-László főügyész, Schöpflin Ágoston posta- és távirda-igazgató, Palotay László apát-kanonok, gróf Bréda Viktor huszár kapitány, Smazsenka Ernő m. á. v. felügyelő, Hlatky Endre ügyvéd, kamarai elnök, Osterlamm Ármin erdőfelügyelő, dr. Korda Kálmán, Gróh Ferencz cz. prépost, gyulai plebános, Moess Károly o. m. bank főnöke.

* Kápolna megáldás Debreczenben. A napokban benedíkalta dr. Wolfka Nándor cz. püspök a debreczeni M. Asszonyunkról nevezett szegény iskola nővérek zárdájának újonnan épült kápolnáját. A kápolna teljesen és gyönyörűen fel van szerelve, mit a bibornok-püspök 60,000 koronás adománya tett lehetővé. Ez a zárdá mint most már két éves működése mutatja, biztos eszköze a katolikus hitélet végleges megszilárdításának és különösen pótolhatatlan az addig hiányos leánynevelés terén.

* Vasárnapi népszerű felolvasások. »Ujságírók és ujságolvasók« czimen tartott f. hó 2-ikán Fehér Dezső szerkesztő felolvasást az ipariskolában. Igazi, népies modorban fejtegette azt a küzdelmet, melyet az ujságírás terén nálunk s a külföldön kifejtettek, míg az ujság, a hirtlap azzá lett a mi manapság, — ugyszólván az ember életükségletévé. Érdekesen ismertette a hirtlapirodalom fellendülését a mai korban s hogy ez nem másnak köszönhető, mint hirtlapíróink kötelességtudásának. Szólt azután az olvasókról, különösen azon olvasókról, kik minden tudásukat a hirtlapokból merítik, s míg egy részt óvta a hallgatóságot, hogy ne hallgasson az idegen izgatók bujtogatásaira, melyek a hirtlapirodalom kinövései, hanem forduljon egész bizodalommal a magyar ujságokhoz, melyek a jogos panasz elől soha nem zárkóznak el. A következő felolvasás az ipariskolában jan. 9-én tartatik, mely alkalommal dr. Szombati István Arany »Toldi«-járól fog szólni.

* Milán király Magaslakon. Tegnap előtt a 7 órai esti gyorsvonattal utazott át városunkon Zichy Jenő gróf és a magaslaki birtokán tartandó három napos vadászatra hívott vendégei. Az előkelő vadásztársaságot Milán exkirály Zichy Jenő gróf fia, Zihy Ödön gróf, és fia, Scharwzenberg herceg, Telegdy Lajos és Meszlény Lajos országgyűlési képviselők képezték. A társaság az élesdi állomáson szállt le, hol már várták őket a gróf fogatai, melyeken a magaslaki kastélyba haj-

tattak. Rövid estebéd után nyugalomra tértek mindannyian, mert az első hajtást másnap hajnalra tervezték. Az időjárás a lehető legkedvezőbb kemény, fagyos de nem szeles.

* **A városi árvaház ügye.** Nagyvárad városi árvaházának választmánya január hó 7-én pénteken délelőtt 10 órakor a városházán ülést tart.

* **Erzsike kir. hercegnő — bajor királyné.** Rudolf trónörökös egyetlen gyermeke, Erzsike kir. hercegnő még csak tizenöt éves, de azért már többször házasította a fáma. A mostani vőlegény-jelölt egy bajor herceg. A párisi Temps-nak Németországból kapott híre újságolja, hogy Rupprecht bajor herceg, a bajor királyi trón leendő ura legközelebb elfogja jegyezni Stefánia özvegy trónörökös leányát, Erzsike kir. hercegnőt. — Rupprecht herceg Lajos herceg fia, unokája Luitpold hercegnek, a mostani bajor régensnek.

A dolog különben kölcsönbe megy, a piros-fehér-zöld és a kék-fehér szín nagyon közel állanak egymáshoz: legutóbb Bajorország adott királynét Magyarországnak, most pedig a Habsburg-ház a Wittelsbachnak. Erzsike kir. hercegnő tizenöt éves, Rupprecht herceg pedig huszonkilencz.

* **Szobor aranyból.** Amerikai tőkepénzesek összeállítottak és elhatározták, hogy McKinley köztársasági elnök szobrát aranyból készíttetik el s kiállítják az 1900-ik évi párisi világiállításon. A vén Európának egy fejedelme sem lesz így kiállítva a világ elé. A szobor magassága 2 méter. 1 millió resorba kerül.

* **Gyalokay Lajos lemondása.** Megirtuk már néhány héttel ezelőtt, hogy Gyalokay Lajos a törvényszék elnöke beadta lemondását. A törvényszék elnöke az újévi beszédjében nyilatkozott ebben az ügyben és kijelentette, hogy megváltik állásától. A lemondással megindultak a kombinációk az új elnök személyére nézve és nagyon sokakat emlegetnek. Mint biztos forrásból értesülünk a törvényszék új elnöke dr. Imrik Péter kir. táblai bíró lesz, akinek a kinevezését már a napokban fogja hozni a hivatalos lap.

* **Diszes esküvő.** A helybeli törvényszék egyik jeles aljegyzője Nagy János szombaton délután fél 4 órakor vezeti oltárhoz Berettyó-Ujfaluban Kerekess Gyula bájos és nagy műveltségű leányát Vilmat.

* **Esteli jég multság a Sport-téren.** A Rhédey kerti korcsolya pálya látogatói részére élvezetes ünnepély készül a Sport-téren. Folyó hó 5-ik napján szerdán este jégmultság rendeztetik a felügyelőség által, a mely alkalomra az egész korcsolya-tér kivilágittatik, érdekes korcsolya mutatványok és tánczok lejtettek el. Az egész estély alatt katonazene játszik s este 1/2 8 órakor tűzijáték lesz. Ezen estélyen mely délután 5 és fél órakor veszi kezdetét, a Sport-tér állandó jegybélői — állandó jegyeiket használhatják, egyébként a belépti jegyek áraként: felnőtt korcsolyázóknak 50 kr. Ifjú korcsolyázók és nem korcsolyázóknak 30 kr-ban állapított meg. — Hasonló estélyek minden nagyobb korcsolya pályán szokásosak s a művelt közönségnek legkedvesebb élvezetet nyújtanak. Az estély érdekében egy intézkedést a rendezőség, hogy a jégpálya szerdán január 5-én délelőtt és délután 5 óráig zárva leendő, így az estélyen a legsimább jég tükör állandó közönség használatára. — Este fél 7 órakor a jégpálya közepén korcsolya mutatványok és tánczdarabok rendeztetnek befejezésül — „Nagy kigyó” társas korcsolyázás, melyben minden korcsolyázó kezében lampiont tartva veszen részt. — Csinos lampionok gyertyával felszerelve a teremben 20 kr-ért kaphatók. — Nem korcsolyázók az ünnepélyt a pálya körül felállított kényelmes padokon ülve szemlélhetik. — Az étteremben ételek és italok állanak a közönség rendelkezésére.

* **Elhalt ifju.** Egy jeles tehetségű ifju: dr. Schütz Gyula ügyvédjelölt halála kelt városzerte mély részvétet. Az elhunyt fia volt Schütz Albert nagyvárad-i ügyvéd, törvényhatósági tagnak. Éppen most készült Budapestre az ügyvédi vizsgálatot letenni, de ebben megakadályozta a halál. Egy hét óta orvosai mindent elkövettek, hogy a nehéz beteg 25 éves ifjut megmentsék, azonban a gyilkos kór: a tifusz győzött a kimerült szervezetben s vasárnap éjjel szüleinek karjai között kiszenvedett. Temetése ma, kedden délután 2 órakor lesz. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Alulírottak úgy a maguk, mint az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik felejthetetlen, szeretett fiuk, testvérük, unokája, sógoruk, testvéröcsésük és nagybátyjuk Dr. Schütz Gyula ügyvédjelöltnek tevékeny ifju élete 25-ik évében folyó hó 2-án este 10 órakor hosszas szenvedés után a váratlanul bekövetkezett megrendítő elhunytát. Az oly korán elköltözöttnek földi maradványai folyó hó 4-én délután 2 órakor fognak a nagymagyar-utczai saját házból az izr. temetőben örök nyugalomra helyeztetni, mely végtisztességre az elhunyt rokonait, barátait és ismerőseit tisztelettel meghívjuk. Nagyvárad 1898. január 3. Schütz Albert, Schütz Albertné sz. Ausländer Antónia szülei, Schütz Irén férj. Dr. Sarkadi Lajosné Schütz Margit férj. Darvas Imréné testvérei. Özv. Ausländer Simonné szül. Habercfeld Mária nagyanyja Dr. Sarkadi Lajos, Darvas Imre sógorai. Ausländer József nagybátyja. Ausländer Fanny férj. Engel Jakabné, Ausländer Zsófi férj Engel Adolfné, Ausländer Regina, nagynénjei. Sarkadi Klárka, unokahuga, Sarkadi Elek, unokaöccse.

A nagyvárad-i függetlenségi és 48-as párt választmánya a halál eset alkalmából, ma, kedden délelőtt 11 órakor értekezletet tart a 48-as Népkör helyiségében, a melylyel részvétét a párt kifejezi. Résztvesznek továbbá délután 2 órakor a temetésen. Az elnökség felkéri ez uton is a választmány tagjait, hogy az értekezleten minél tömegesebben vegyenek részt, a temetésen pedig a párttagok mennél nagyobb számban jelenjenek meg. Dr. Schütz Gyula a pártnak aljegyzője volt.

Az izr. nőegylet a következő felhívást teszi közzé: Fajdalmas, soha nem gyógyuló csapás érte egyletünk szeretett alelnökönjét: elvesztette jövő reményét, büszkeségét; családjának derék fájáról lehullott egy drága virág: dr. Schütz Gyula meghalt. Egyletünk alelnökönje olyanynyira egygyé forrott mindnyájunkkal, hogy tartozó kötelességünk, az őt ért megrázó csapás alkalmából, igaz részvétünknek külső jelét adnunk. Ezért tisztelettel felhívom egyletünk t. tagjait, hogy dr. Schütz Gyula ma d. u. 2 órakor végbemenendő temetésén minél tömegesebben jelenjenek meg, hogy a megboldogut a nőegylet testületileg kísérhesse örök pihenő helyére

Nagyvárad, 1898. jan. 4.

Gerő Armin,

az izr. nőegylet titkára.

A nagyvárad-i kerékpár-egyesület tagjait felkéri az elnökség, hogy az egyesület elhunyt szeretett titkárja Schütz Gyula temetésén, kedden délután 2 órakor, a halottas háznál (Magyar-utca) jelenjenek meg.

* **Az öt forintos tovább jár.** A fővárosi lapok után mi is megirtuk, hogy új év után az öt forintos bankót kivonják a forgalomból. E hírrel szemben illetékes helyről felhatalmazva vagyunk annak kijelentésére, hogy e hír alaptalan és az öt forintos bankjegy tovább is forgalomban marad.

* **A jégről.** Szombaton és vasárnap mindkét jégpályán nagy ünnepély volt és nagyszámú közönség jelent meg a jégpályákon. A város-ígyetben szombaton volt felállítva a szokásos karácsonyfá. Körülbelül 200 csomag érkezett a karácsonyfára, amely mind érdekes és tréfás ajándékokat tartalmazott. Az egész délután az ajándékok szétosztásával telt el, amit Rátkay bácsi olyan hűségesen és pontosan kézbesített, mint mindig. Vasárnap ismét nagyközönség keverte fel a pompás jéget, amely mindkét napon pompás volt, dacára az enyhe időnek. A sport-téri jégpályát is mindkét napon nagyon

előkelő társaság látogatta, ahol is mindkét napon katonazene játszott. Egyáltalában Halifax híveinek az idén nincs okuk panaszkodni, mivel állandóan mindkét helyen pompás jég van. A »Sport«-téren szerdán nagy jégünnepély lesz amelyről lapunk más részén emlékezőnk meg bővebben.

* **Meghalt az idegenben.** Egy alig felszedült ifju haláláról értesülünk; Olasz Zoltán ügyvédjelölt tegnap Cirkvenicában meghalt. Betegsége már huzamosabb idő óta gyötörte s a tél hidege elől menekült az enyhébb éghajlat alá, a tenger mellé. Azonban a légváltás sem használt már, tegnap a 22 éves ifju kiszenvedett. — A családi gyászjelentés a következő:

Vekerdi Olasz Gyula és neje Jeskófalvi és Nagy-Szántói Beliczay Louiza, ugyszinte gyermekeik: Etelka Ér-Keserői özv. Fráter Gézáné, Ernő fiával, továbbá Irén, Ödön honvéd huszár-főhadnagy, Béla joghallgató, a számos rokonok nevében is mélyen megsomorodott szívvel jelentik örökre feledhetetlen nagy reményű fiok, illetve testvérük Vekerdi Olasz Zoltán szigorló ügyvéd-jelöltnek a haza határán tul Cirkvenicában folyó hó 3-án d. e. 10 órakor hosszas és kínos szenvedés után 22 éves korában történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemeit az idegen földről haza fognak szállíttatni s a majdan később meghatározandó időben fognak a várad-olasz közsirkertben az ev. ref. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra léttetni. Nagyvárad, 1898. január 3. Áldás és béke lengjen a nemes ambícióktól eltelt ifju drága hamvai felett.

* **A várad-velencei tűzörtség felavatása.**

Új év napján ismét házi ünnepe volt a szépen fejlődő Várad-Velencének. Az új napi piac mellé megkapta az állandó tűzörtséget. A városi tanács valósággal életszükségletét elégitette ki ezen városrésznak, mely a város legnagyobb gyártelepeit foglalja magában, s a hol legsűrűbben szoktak előfordulni a tüzesetek, midőn egy ilyen áldásos intézménnyel ajándékozta meg ezen városrészt. Eddig úgy szólnak ki voltak szolgálatra a tűz károsultak a romboló elem hatalmának, mert a központi tűzörtség a nagy távolság miatt rendesen késve érkezett a vész színhelyére. A velencei tűzörtségi különítmény most már megbízható öre lesz e városrész nyugalmanak és tűzbiztonságának. Várad-Velence polgársága kifejezést is adott az örvendetes tény felett örömének azal, hogy a város és a tűzoltóság vezetőit és az új örséget ünnepélyes lakomával fogadta a velencei városházán. Miga a felavató is nagy díszszel ment végbe. Szombaton estefelé jött ki a központi tűzoltó őrtoronyáról a kirendelt feckendővel és szerkocsival égőfáklyafény mellett az tűzoltó különítmény, mely öt tűzoltóból áll Vajna Béla segédtszert parancsnoksága alatt. Az utca népe ujjongra köszöntötte a derék csapatot, melyre már várt a velencei városházán a város hatóságának képvisellete és a városrész polgára. Ezek nevében dr. Moskovits József városi képviselő szép beszédben üdvözölte a tanács jelenvolt tagjait és a leendő tűzörtséget. A tűzoltó zenekar ezután pár lelkesítő darabot játszott, mire asztalhoz ült az ünnepi közönség, melyet a velencei polgárság terített számukra gazdagon. A kedélyes lakoma alatt többen mondottak talpraesett köszöntőket a városrészt, tanácsra és az új örsapatra. A szépen sikerült felolvasó ünnepélyen ott láttuk a város részéről: Bordé Ferencz tanácsost, Busch Dávid főmérnököt, Rimler Károly főkapitányt, a tűzoltóságtól: Hegedüs Géza főp., Diósy Soma alparancsnokot Vajna Béla segédtszert, továbbá dr. Moskovits Józsefet Kunz Gusztávot, Rimánóczy Kálmánt

és igen sokakat a velencei polgárság szerepvivői közül. A felolvasó ünnepély a késő esti órákban ért véget.

* **A kanyaró Biharmegyében és Nagyváradon.** A kanyaró még mindég nagyon sok megbetegedést okoz Nagyváradon. Deczember hónap második felében, 15-től 31-ig kanyaró 88, difteritisz 1, vörheny 2, hasi hagyomány 3 esetben fordult elő. Biharmegyében ugyanezen fél hónap alatt csupán a kanyaró fordult elő Mező-Keresztesen 40 és Pecze-Szőllősen 31 esettel.

* **Orozva agyanlőtték.** Több fővárosi lap azon szenzációs hírt közli, hogy Székelyhidon dr. Horváth József járásorvost egy vadászat alkalmával orozva agyanlőtték. A hír még megerősítésre vár.

* **Köszönet-nyilvánítás.** A nagyvárad első általános munkás-betegsegélyző egyesületének gyarapításához újvívi ajándékba a következő jótévedők járultak: Schlauch Lőrincz bibornok püspök 100 frt, Winkler József 10 frt, Szakszó Rezső 5 frt, Schiefner Ede 5 frt, Winterhalter Antal 5 frt, Zajnay J. 2 frt, Andrásy János 5 frt, Zeley J. 2 frt, Széchenyi Jenő 1 frt. Fogadják kegyes adományaikért egyesületünk nevében ez uton is hálás köszönetünket. Muntján János elnök, Kóky András jegyző.

* **Korpába fulladt.** Az »Adria« malomban Szilveszter éjelen egy munkás a korpába fulladt. Varga Györgynek hívják a szerencsétlent, aki azzal volt elfoglalva, hogy a felülről jövő korpát az alsó emeletre lapátolja. A lejjebb dolgozó munkások egyszer csak azt vették észre, hogy V a r g a megszűnt dolgozni. Eleinte azt hitték, hogy pihen és csak egy fél óra múlva kezdték keresni, de seholy sem találták. Csak hosszú keresés után találták meg. Ott ült megfulladva a felülről ledobált korpában, még a lapát is a kezében volt. A rendőrség mihielyt értesült a dolgról, nyomozást indított, hogy kit terhel a felelősség és a szerencsétlen embert felbonczoltatta. A bonczolás kiderítette, hogy V a r g á n a k többféle belső baja volt és hogy szívszélhűdés okozta halálát. Az ügyben a nyomozás folyik. A szerencsétlenül járt munkást tegnap délután 3 órakor temették el Holdvilág-utcai lakásáról.

* **Bűnbánó földművelők.** Két szt.-andrás földművelő ember jelentkezett tegnap a helybeli ügyésznél. Elmondták hogy ezelőtt néhány nappal egy oda való embertől elloptak két libát s keresték is őket, de nem tudtak rájuk akadni. Időközben azonban megbánták tettüket és mivel a lelkiismeretük nem hagyta őket nyugodni, eljöttek hogy följelentsék magukat. Az ügyészség a két embert Sztoja Mihályt és Szabó Pétert elrendelte tartóztatta és a vizsgálatot, mivel nem lehetetlen, sőt nagyon is valószínű, hogy a két ember csak azért jelentkezett, hogy téli szállást kapjon.

* **Ismeretlen tettes.** Megirtuk annak idején hogy Tenkén egy félre eső utcában egy embert meggyilkolva találtak, aki kinézése után oláh cigány lehetett. Azóta folyt a vizsgálat, azonban a nyomozás eddig semmit sem tudott kideríteni, sem a tettest nem sikerült elfogni, sem az ismeretlen kiletét nem lehetett megállapítani. Most a törvényszék az ügyet az ügyésznél felre tenni rendelte, azonban a csendőri nyomozás folyik és a szomszédvármegyék csendőrsége is értesítve lett az ügyről. Nagyon valószínű, hogy a gyilkosok vándor cigányok voltak.

Illusztris utasok.

Tegnapelőtt este egy óriási fehérszegfű és én várakoztunk a vasúti étkező helyiség egyik sarkában.

A szegfű csupán illatozott; én ellenben izgatott voltam és söröztem.

Hét óra felé járt az idő és minél jobban közeledett a nagymutató a XII-óshöz, annál jobban

növekedett az eredetileg egy pohár sörből kiindult fizetségi végösszeg.

Megjegyzem, hogy nem pusztán saját személyemre nézve zajlott le ez a várakozás.

Mert hát Ő küldött, Ő bizott meg és az Ő intenczióhoz alkalmazkodtam, mikor várakoztam — a 7 órai gyorsvonatra.

Ezen kellett, hogy jöjjön *Milán*, Szerbia néhai királya, s vele együtt *Zichy Jenő* gróf, a házigazda; azonkívül pedig *Zichy Ödön* gróf és fia, *Zichy Jenő* gróf és fia, *Schwarzenberg* herceg, *Telegdy József* és *Meszlényi Lajos* országgyűlési képviselők. Egyszóval illusztris, nagy vadásztársaság, *Zichy Jenő* gróf vendégei, kik Élesd felé utaztukban néhány pillanatra megállanak Nagyvárad rohamos fejlődésnek indult th. j. felruházott város borus pályaudvarán.

S akkor, abban a pillanatban fogjuk — a szegfűm és én — megragadni az alkalmat, — arra való nézvést, hogy bemutatkozzunk és véleményeket kérjünk az eksz-királytól, valamint őseink buzgó kutatójától is.

Már eleve ki is színeztem a diplomatikus kérdéseket, a kapandó feleleteket, s mindezek összegezése képpen egy takaros interjuvot, nemkülönben pedig az eljárási költségek gyümölcsöző bevasalását Ő-t illetőleg

7 óra 9 perczkor berobogott a gyorsvonat; én pedig — tökéletesen meglepedkezve a sörök árfolyamáról — kirobogtam a sinek elé és átalakultam helyszíni kiküldött tudósítóvá.

Ime a helyszíni tudósítás:

A gyorsvonat berobogott.

Közepe táján, egy étkész és II-od osztályu kocsik között, megpillantottam:

Egy I. osztályu kocsit, —

A kocsit folyosóján *Zichy Jenő* grótot s egész vadásztársaságát, —

A vonat megállta után mindnyájukat, midőn leszállottak és körültekintettek, egy pillanatra, —

Milán, a ki szigoruan begombolt téli kabátjában, fején kucsmával a kocsin maradt, —

Egy elragadóan bájos utitársnőt, a ki leszállt az I. osztályu kocsiból és egy másikba átszállt, —

Egy nem kevésbé elragadóan bájos pót utitársnőt, a ki a leszállott helyett felszállt az I. osztályu kocsiba, —

És két podgyász hordó szolgát, a kik a helyserével kapcsolatos kalapos dobozok és csomagok aszszimilálódását közvetítették.

Ennyit láttam.

Hallani azonban csak a vonat éles fűtőjét hallottam.

Szemem a látni valókon veszett — mondhatom szívesen vesztegettem látó készülékeimet, — a meginterjuvolandó illusztris utasoknak pedig minden érdeklődésük másra irányult és nem reám.

Ez is szemmel látható volt.

A vonat hát elrobogott.

Én itt maradtam. Én és a szegfű, csalódásaim és a sörök, — a melyeket immár nincs mód, hogy át ruházzak az Ő vállaira, mint járandóságot, kielégítésre váró jogos követelést; —

mert megvetni igen, de fizetni nem fog.

Buksy.

EGYESÜLETEK.

Az orvosegylet ülése. A »Biharmegyei orvos- gyógyszerész- és természet-tudományi egyesület« folyó évi január hó 4-én délután fél 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szak ülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom. Tárgy: K o r d a Kálmán dr. előadása: Tapasztalati adatok a Calomei hatásáról általános vízkórnál. Kelt Nagyváradon, 1898. január hó 3-án. Dr. Berkovits Miklós egyleti titkár.

Egy humanus egyesület egy éve. A nagyvárad első ált. munkás betegsegélyző egyesület már kibocsátotta az 1897. évről kiadott mérlegét és zárszámadását. Örvedetesen győzdünk meg a közölt adatokból, hogy az egyesület az elmúlt évben is áldásosan működött. Betegsegélyezésére 2324 frt 45 krt, temetésekre 770 frtot fizetett ki 1897-ben. Az egyesületet dr. Schlauch Lőrincz bibornok az elmúlt évben is 300 frttal segélyezte.

Bevételi maradv. az 1897. évről 478 frt 64 kr. Az egyesület pénzvagy. 1897 végén 13278 frt 05 kr.

Tagok létszáma az 1897. év végén 574.

Beteg volt a lefolyt év alatt 373. Meggyógyult 347.

Meghalt 15. Gyógykezelés alatt van 11.

A p.-szöllősi olvasó-egyesület február 2-án vasárnap délután Vidovich György cz. kanonok esp. plebános elnökle alatt közgyűlést tartott, mely alkalommal a tisztújítás is megejtetett, még pedig három évi időtartamra a következő eredményvel: Elnökké egyhangu lelkesedéssel az eddigi érdemes elnök Vidovich György cz. kanonok választott meg, ki a tisztséget köszönettel véve a multhoz hasonlóan a jövőre nézve is megígerte az egyesület iránti szíves érkeklődését. — Alelnök lett Kiss György, közs. főjegyző, háznagy és könyvtárnok Szabó János közs. főbíró, pénztárnok Fernbach Antal, jegyző Stéger Gyula közs. tanító. Választottak azonkívül egy 10 tagból álló választmány is. Határozatba ment tovább, hogy az egyesület a farsang folyamában, vagyis február hó 6-án a sörgyári vendéglő helyiségei az u. n. »Jégpinczében« egy táncestélyt rendez és az erre vonatkozó előkészületekkel, dr. Kassay Kálmán járásorvos elnökle alatt egy 20 tagu rendező bizottság bízott meg.

IRODALOM.

— **Elbeszélések.** Irta: Andor József (Cyprián) Hegedüs László rajzaival. Tizenkilenc elbeszélés avatott író tollából, Andortól, ki Cyprián név alatt ismert és szívesen olvasott tárcza írója a »Budapesti Hirlapnak.« Felesleges dolog volna kritikát írni egyik legtekintélyesebb lapunk tárczairójának elbeszéléseiről, azt elvárjuk, hogy jó legyen, csak is irányát vizsgáltuk át és e tekintetben is nyugodt lélekkel ajánlhatjuk. A munka kötve valódi diszmű, szalon asztalra való. Az elbeszélések, nemes, komoly irányban vannak tartva. Igazi szellemi élvezetet szerez az, aki megszerzi magának. Kapható szerzőnél 2 frtért.

MULATSÁG.

Kolon-bál. A Heringhné ó nagysága védnöksége alatt álló colon, Sára Miklós táncmester vezetése alatt a f. évi január hó 5-én tartja a befejező colon-bálját, melyre erősen készülnek. A magyarszólót: Lacsnai Irén, Korda Rózsi, Heringh Erzsé és Lukács Lenke fogják táncolni.

Közönség köre.

Tekintetes szerkesztőség!

Nagybecsű napilapjának a karácsonyi örömnépek előtti számaiban olvasván a hirdetések között »Karácsonyi kiállítás« czimen, hogy *Alacs és Ritter* előnyösen ismert fiatal, derék czukrasz üzletében a legolcsóbb bevásárlási forrást, ugymint mindenféle karácsonyfa díszek, bombonierek, dobozok, czukorkák, teljes karácsonyfára való díszítések jutányosan kaphatók

A fenti czégnél ez okból próba megrendelést tettem, a mi teljes meglepedésemel vitva ki nem csak, de az itteni vidék általános elismerését is maga után vont. Látva a mesteri kezek művészi kivitellő alkotását egész határozottan s önzetlenül állíthatom, hogy a műdícséeri mesterét, a ki annyi ártatlan és tiszta gyermeki örömnélk szerzője, valamint a ki Jé-

zus dicsőségének ez uton is hathatós terjesztője.

Miért is a nevezett fiatal műcukrást, mint teljesen megbízható, a nagyérdemű közönség, — az emberbarátok — és jóra való családok jól megérdemelt pártfogásába melegen s jólélekkel ajánlom.

Furta, 1897. évi december hó 30-án.

Csomák János,
kiérd. esperes, furtai plebános.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradai kir. tábla elütött ügyei.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanás.*

2646. Kármán János — Veszélka Mária — helybenhagyva.

2682. Balik János — Bakulya Erzsébet — helybenhagyva.

2683. Szöle Mihály Surka — Julianna — helybenhagyva.

2685. Sovány Mihály — Magovszky Erzsébet — helybenhagyva.

2686. Szöveges Pál — Szebegyinszky Zsuzsána — helybenhagyva.

Előadó: *Járosy Károly.*

2643. Kállai Zsuzsanna — Bokfi József — megváltoztatva.

2644. Bauer Ignác — Laubach Pál — részben megváltoztatva.

2657. Özv. Kun Sándorné — Kun Zsuzsanna — helybenhagyva.

Előadó: *Fráter Imre.*

2443. Glicze Mária — Balla Anna s. t. — helybenhagyva.

2454. Dragonyeszk Augusztin Krassován Dimitrie — helybenhagyva.

2515. Virág Lajos — Bagyi Mihály és neje — részben megváltoztatva.

2645. Hírka György és neje — Lóczi Mária — helybenhagyva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

2589. Biharmegye árvaszéke — özv. Popeszku Lászlóné — rendelet.

2560. Turóczy György s. t. hagyatéki ügye — rendelet.

2604. Vechsler József s. t. — Lanka Vilmos — rendelet.

2611. Beles János — Kraszován Dubestyán — megváltoztatva.

2401. Proum Frigyes Azrael H. és fia — megváltoztatva.

Előadó: *Urbán Adolf.*

4007. Banhegyesi Sándor sulyos testi sértés — részben megváltoztatva.

4060. Horváth Mihály anyakönyvi kh. — földoldva.

4061. Kalotay Gusztáv s. t. sikkasztás — helybenhagyva.

4170. Murka Györgyné lopás — részben megváltoztatva.

4171. Ladoka Mihály becsület sértés — részben megváltoztatva.

4176. Özv. Argyelán Gáborné lopás — részben megváltoztatva.

4200. Bulb Mitra magánlak sértés — helybenhagyva.

Előadó: *Pojnár Dénes.*

3002. Zachariás József hivatal sikkasztás — részben megváltoztatva.

3865. Szász István becsületsértés — visszatartatva.

3866. Vatan János becsületsértés — rendelet.

2867. Jombor János becsületsértés — rendelet.

4038. Siu Sándorné becsületsértés — visszatartatva.

4089. Tógyer Indrój könnyű testi sértés — helybenhagyva.

Előadó: *Polchy Mór.*

4135. Mihalovics István s. t. lopás orgazdaság — részben megváltoztatva.

4219. Broncz János lopás — részben megváltoztatva.

4129. Mészáros Demeterné rágalmazás — részben megváltoztatva.

4130. Grünwald Bernát becsület sértés — rendelet.

4174. Madár Lliga lopás — megváltoztatva.

4174. Kajaba Antal anyakönyvi kh. — megváltoztatva.

4178. Darabant Elek s. t. anyakönyvi kh. — részben megváltoztatva.

4202. Toncza Péter s. t. közösen elleni kh. — helybenhagyva.

Előadó: *Molnár Géza.*

4065. Ifj. Erdős Imre sulyos testi sértés — részben megváltoztatva.

4113. Oláh János sulyos testi sértés — részben megváltoztatva.

4128. Weisz Ábrahám közösen elleni kh. — helybenhagyva.

4138. Demján János magánlak sértés — részben megváltoztatva.

4142. Fekete Gábor lopás — részben megváltoztatva.

4198. Maduczta Filimon lopás — helybenhagyva.

4204. Szomer Ferencz jogtalan elsajátítás — helybenhagyva.

Előadó: *Gedeon László.*

3660. P. Szabó Sándor erőszak nem köz. — megváltoztatva.

3666. Lakatos Kálmán sulyos testi sértés — helybenhagyva.

3775. Styop György sulyos testi sértés — helybenhagyva.

3781. Vicóán János gondtl. emberölés — helybenhagyva.

3783. Szilágyi János lopás — helybenhagyva.

4268. Hamza Sándor lopás — helybenhagyva.

3234. Özv. Fördös Györgyné rágalmazás — helybenhagyva.

3760. Zsurkányi Zenovie ingatlan rongálás — földoldva.

4207. Dregics Onu sulyos testi sértés — részben megváltoztatva.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

4073. Szász Petru lopás — helybenhagyva.

4161. Friek Vilmos lopás — helybenhagyva.

4079. Loboncz Flóra magánlak sértés — helybenhagyva.

4125. Cán Jánosné rágalmazás — részben megváltoztatva.

4139. Kis Gál László sikkasztás — részben megváltoztatva.

4143. Veingert Ádám sulyos testi sértés — helybenhagyva.

Hivatalos közlemény.

Hirdetmény

a IV. osztályu keresetadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

1898. évi január havában az állandó fizetést, nyug- kegy- vagy tiszteletdíjat huzó állami, törvényhatósági, közalapítványi, községi, egyházi, társulati és magántisztek, tisztviselők, hivatalnokok, közegek, nyug- avagy kegydíjat huzó övezetek, állandó alkalmazásban levő üzletvezetők, felügyelők, kezelők, könyvvivők, pénztárnokok s általában a 40 frtnál több havi díjt huzó segédek, segédmunkások, állandó fizetést élvező lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők, irók, művészek, hivatalszolgák stb. a keresetadó negyedik osztálya alá tartozó keresményüket — az alább említendő kivételével — a részükre ingyen kiszolgáltatandó vallomási iven bevallani tartoznak, azonkívül a vállalatok és intézetek igazgatósága, előjáróság, pénztár, földbirtokos vagy üzlettulajdonos, a kitől vagy a melytől az adóköteles fizetését huzza, szintén kötelezhető arra, hogy nála, illetve üzletében állandó fizetés mellett alkalmazott egyének név- és fizetésjegyzékét az adó-kivető hatóságnak nyújtsa be.

Az adókötelesek az összes rendes fizetést nyug-, kegy- vagy tiszteletdíjat, szóval mindazokat a járandóságokat, melyeket állásukkal

egybekötött bármely néven nevezendő szolgálataik fejében akár készpénzben akár természetben, akár egyéb járulékokban élveznek a folyó évi, vagy ha az a folyó évre megállapítható nem volna, az előző évi állapot szerint a vallomásba felvenni tartoznak.

Ezen keresmények bevállása alól azok az illetmények sem vétetnek ki, a melyek adóztatás tárgyát nem képezik, mert annak elbírálása, vajjon valamely készpénzbeli, vagy természetbeli járandóság, vagy egyéb járuléka keresetadó negyedik osztálya alá esik-e vagy sem kizárólag az adó kivetésére illetékes közegek vannak hivatva.

A IV. osztályu keresetadó alá tartozó járandóságoknak az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékból történt valótlan bemondása vagy be nem vallása, jövedéki kihágást képez, melynek bírsága 1—8 annyi mint az az összeg, melylyel az államkincstár megkárosított. Kárösszegnek vétetik az az összeg, melyet a közadók kivetésére illetékes közegek jogérvényesen megállapítottak.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyetek tisztviselői vallomást nem rónak, ezeknek illetményeit az illető vállalatok és egyetek kötelesek bevallani, a kivetett keresetadót tőlük beszédni és az állampénztárba évnegyedenként beszolgáltatni.

Tisztek, tisztviselők és hivatalnokok, kik fizetéseiket állami vagy államkezelés alatt álló közalapítványi pénztárból huzzák, vallomást adni nem kötelesek, ezen adókötelesek keresetadóját a pénzügyi hatóság szabja ki és havi levonások utján a közpénztár szedi be.

Ha valaki a IV. osztályu keresetadó tárgyát képező több rendbeli illetményt élvez, ilyen esetben a negyedik osztályu keresetadó az illetmények összevont összege után vétetik ki.

Kelt Nagyváradon, 1897. év december 31.

Városi adóhivatal.

REGÉNY-CSARNOK.

ISOTTA.

Történeti novella Cantu Cae-artól.

Ford: Gusztáv.

Forgó szemei, görcsösen rángatózó vonásai, szaggatott lélekzése, majd lángoló, majd fal fehér arca elárulták a vihart, mely szívében dult, miközben Estella tekintete bizonytalanságot, félelmet árult el, mintha veszélyt sejtett volna.

— Óh Istenem! — kiáltott — mi történt veled, oltalmazóm!

— Mit Isten! mit oltalmazóm! — kiáltott a hölgy dühösen, végül szabad folyást engedett dühének — nincs több helye a színeskedésnek! Tudd meg, mártól kezdve halálos ellenség vagyok. Van is, lesz is módom, hogy ezt érezzed. Ma még ma beadod e mérget — e szavaknál kis üveget vett elő ruhájából — jegyesednek, mielőtt az óra éjfélét ütne, különben holnap apádat, midőn felébresz a torony tetejére felkötve fogod látni.

A boldog'alan leány nagyot sikoltott, mint az, a ki virágok közt kigyóval találkozik. Ingadozott, egy szék karjába kellett fogóznia, hogy el ne essék.

Ezen pillanatban lépett be Morone, még hallotta a sikolyt onnan, hol örömet, boldogságot remélt. Gyorsan a két nő közzé állt, Estellát kezénél fogva — ez rá sem mert nézni — kérdő tekintetel vetett Isottára, hogy mit jelent e fellépés.

Fogait csikorgatva, összeszorított ököllel fenyegette ez Estellát s így kiáltott:

— Takarodj! és ha elárulsz mind a ketten meghaltok.

Erre ott hagyta őket.

* * *

Éppen Barenába érkeztünk, hol a hajó kikötött, az utasok pedig ételt s italt vettek magukhoz. Miután ezzel végeztünk, kiki elfoglalta helyét, éppen 7 óra volt. A jó plebános számolta az óra ütést s így szólt:

— Az éjjeli órák az én barátaim! Ha minden nyugszik közülöttem, az óra hangja,